

Notitie ter informatie voor commissie / raad

Onderwerp:	raadsvoorstel nieuwe subsidieregeling gemeentelijke monumenten		
Portefeuillehouder:	wethouder Rien Wijdeven	Openbaar:	Ja

Heesch, 22 februari 2022

Kennisnemen van:

- Notitie "evaluatie subsidieregeling gemeentelijke monumenten";
- Proces evaluatie en actualisatie bestaande subsidieregeling.

Inleiding

In 2020 heeft uw raad een nieuwe erfgoedvisie vastgesteld "Bernheze een ode aan het boeren leven". Het nieuwe beleidsdocument bestaat uit een visie en een uitvoeringsprogramma. Op het uitvoeringsprogramma staat voor 2021 het project "evaluatie en actualisatie subsidieregeling gemeentelijke monumenten" opgevoerd.

Naast het actualiseren en evalueren van de subsidieverordening is in 2021 ook gewerkt aan de Erfgoedverordening en de monumentencommissie. Zo is de bestaande Erfgoedverordening met alle andere verordeningen afgelopen jaar opgegaan in de Verordening Fysieke Leefomgeving Bernheze 2021. In het tweede kwartaal 2022 zal een voorstel worden ingediend waarin wordt voorgesteld om de huidige monumentencommissie op te laten gaan in een nieuwe Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK).

Samenvatting/toelichting*Aanleiding evaluatie*

Het project "Actualisatie en evaluatie subsidieregeling gemeentelijke monumenten" is op het uitvoeringsprogramma als actie opgenomen omdat:

- Uit een ambtelijk verkenning (visuele scan vanaf de openbare weg) uit 2019 en uit de rapporten van de Monumentenwacht is gebleken dat een voor een aanzienlijk deel van het huidige monumentenbestand kleinschalige onderhoudswerkzaamheden onvoldoende zijn voor de duurzame instandhouding van het monumentenbestand. Een aantal panden bevinden zich in een matige tot slechte onderhoudsstaat.
- Van de huidige subsidieregeling wordt beperkt gebruik gemaakt, wat resulteert in een onderbenutting van de beschikbare middelen. Het maximale subsidiebedrag bedraagt €1.500,-.

Huidige subsidieregeling

In 2012 is de huidige subsidieregeling door de raad van Bernheze vastgesteld. In de huidige regeling wordt ingezet op planmatige instandhouding van gemeentelijke monumenten.

Uitgangspunten huidige subsidieregeling

De subsidieregeling richt zich op het financieel ondersteunen van de instandhouding van gemeentelijke monumenten. Op basis van deze regeling kan eens in de twee jaar een subsidie aangevraagd worden van maximaal € 1.500,- (30% van de instandhoudingskosten) voor onderhoudswerkzaamheden. Deze subsidie is bedoeld om structureel onderhoud te stimuleren. Werkzaamheden die voor subsidie in aanmerking komen betreffen:

1. Herstel- en vervangingswerkzaamheden van authentieke materialen aan buitengevels, daken, dakconstructies, schoorstenen, goten en hemelwaterafvoeren, vensters incl. luken, buitenkozijnen, buitendeuren en buitenramen;
2. Constructieve en conserverende werkzaamheden aan buitengevels en funderingen;
3. Werkzaamheden ter bestrijding van houtaantasting en daarmee samenhangende conserverende werkzaamheden;

Collectief abonnement Monumentenwacht Noord-Brabant

Naast de subsidieregeling biedt de gemeente eigenaren van gemeentelijke monumenten kosteloos een abonnement op de Monumentenwacht Noord-Brabant aan. Dit houdt in dat de gemeente naast de abonnementskosten de twee jaarlijkse inspecties van de Monumentenwacht betaald. De Monumentenwacht Noord-Brabant is een provinciaal werkende organisatie die gespecialiseerd is in het controleren van de onderhoudstoestand van monumenten, het rapporteren daarover en het eventueel adviseren over de te nemen stappen.

Op dit moment maken 45 eigenaren van 100 gemeentelijke monumenten gebruik van het collectieve abonnement op de Monumentenwacht Noord-Brabant.

Beschikbare budget subsidieregeling

In het kader van de bestaande subsidieregeling gemeentelijke monumenten zijn op dit moment (december 2021) de volgende middelen in de begroting beschikbaar:

-	Abonnementskosten Monumentenwacht	€ 2.763,-
-	Inspectiekosten Monumentenwacht	€ 6.959,-
-	Subsidiemiddelen instandhoudingswerkzaamheden	€ 14.545,-
	Totaal	€ 24.456,-

Onderbenutting subsidieregeling

De afgelopen tien jaar zijn er gemiddeld jaarlijks 2 à 3 subsidies verstrekt voor instandhoudingswerkzaamheden aan gemeentelijke monumenten. Dit betekent dat er jaarlijks maximaal € 3.000,- tot € 4.500,- (maximaal € 1.500,- per aanvraag) aan subsidies is verstrekt. Bij een beschikbaar budget van € 14.545,- kan geconcludeerd worden dat er sprake is geweest van onderbenutting van de beschikbare subsidiebudgetten.

Evaluatie huidige subsidieregeling

Voor de evaluatie van de huidige subsidieregeling zijn de volgende stappen gezet:

- Verkenning onderhoudsstaat gemeentelijke monumenten (2019)
- Verkenning financiële ondersteuningsmogelijkheden eigenaren gemeentelijke monumenten
- Enquête onder eigenaren gemeentelijke monumenten

Voor de uitkomst van deze onderzoeken wordt verwezen naar de bijgevoegde notitie.

Voorstel voor nieuwe subsidieregeling

Op basis van de notitie en evaluatie wordt overwogen om de huidige regeling te continueren en te actualiseren met de volgende uitgangspunten:

- het collectief abonnement op de Monumentenwacht Noord-Brabant wordt gecontinueerd en door middel van actieve communicatie wordt gepoogd het aantal abonnementen uit te breiden;
- het maximaal te subsidiëren subsidie bedrag wordt verhoogd gezien de opgave voor grotere instandhoudingswerkzaamheden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen werkzaamheden aan rieten daken bij monumentale boerderijen en de overige instandhoudingswerkzaamheden. Onder de gemeentelijke monumenten bevinden zich veel boerderijen in het buitengebied waarbij de instandhouding van rieten daken een aanzienlijk kostenpost vormt. Ook in het verleden (voor 2011) werden veel restauratiesubsidies besteed aan deze werkzaamheden.

- Maximale instandhoudingssubsidie rieten daken bedraagt € 10.000,- (30% van subsidiabele kosten).
- Maximale subsidie overige instandhoudingswerkzaamheden bedraagt € 7.500,- (50% van subsidiabele kosten)
- Het uitvoeren van een energiescan voor energiebesparende maatregelen bij gemeentelijke monumenten wordt voor 50% gesubsidieerd tot een maximum van € 500,-. Voorwaarde voor subsidiëring van een dergelijk onderzoek is dat het onderzoek uitgevoerd dient te worden door een gespecialiseerd bureau met kennis van energiebesparende maatregelen en kennis van monumentale waarden.

Financiële consequenties voorstel

De wijziging van de bestaande subsidieregeling op basis van de hier voorgenoemde uitgangspunten heeft financiële consequenties.

Het budget voor de huidige instandhoudingsregeling, groot € 15.000,- is afgestemd op de maximale subsidie (€ 1.500,-) en het aantal te verwachten subsidieaanvragen per jaar.

Uitgaande van een maximale subsidie van € 7.500,- (€ 10.000,-) ikv de nieuwe regeling dient het budget voor onderhoudssubsidies voor gemeentelijke opgehoogd te worden. Indien dit niet gebeurt ontstaat de onwenselijke situatie dat er structureel een te kort is omdat er meer subsidieaanvragen zijn dan dat er aan budget beschikbaar is. Het beschikbare budget is dan niet in verhouding met de te verwachten subsidieaanvragen. Uit referentiecijfers blijkt dat tussen de 3-7% van de monumenteigenaren per jaar een beroep doet op de subsidieregeling voor instandhouding. Met 100 monumenten geldt dat dit er in Bernheze 3-7 per jaar zullen zijn. Voor de concept nieuwe subsidieregeling wordt voorgesteld om het huidige subsidiebudget te verhogen van structureel € 15.000,- naar € 40.000,-.

Vervolg

De financiële consequenties van een nieuwe subsidieregeling zal in november 2022 bij de begrotingsbehandeling worden meegenomen voor de begroting 2023. Aansluitend zal in een volgende cyclus een nieuwe verordening ter vaststelling worden voorgelegd.

Bijlage(n): De bijlage(n) zijn digitaal beschikbaar.

- Notitie “evaluatie subsidieregeling gemeentelijke monumenten gemeente Bernheze”